

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XII. Vinea mea coram me est: mille tui pacifici, & ducentis his qui
custodiunt fructus eius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

P 48.

Matth. 22.

circa debitor est homo Deo, ut quia Deum hoc duplici honore insigniuit, intelligat debitum suum, videlicet ut rationis capax, ipsa ratione duce semper ad Dei similitudinem per sanctitatem proficiat, *ne si non intelligat, comparetur iumentis insipientibus, & similis fiat illis.* Hoc denique debitum quia homo debeat Deo ostendit Dominus in Euangelio, quia cum tentaretur à scribis & Phariseis dicentibus, *silicet censum dare Cesari an non, respondit, ostendite mihi numisma census; qui cum ostendissent dixit, cuius est hæc imago & superscriptio? quibus respondentibus, Cesaris, reddite, inquit, quæ sunt Cesaris Cesari, & quæ sunt Dei Deo.*

Hæc ergò sententia sua demonstrat Dominus, & demonstrando docet, ut sicut iustum est homini mortali ea quæ illius sunt, & quæ ab illo donata sunt, tributaria subiectione reddi, ita iustū imò iustissimum est, Deo omnipotenti & immortalis ea quæ illius sunt, & quæ ab illo concessa sunt homini summa deuotione & humili subiectione deferri: Sunt autem homini à Deo concessa ratio & intellectus quibus ita uti debet, ut ad Dei similitudinem benè viuendo proficiat, atque hanc superscriptionem argentei in anima & mente sua ex sanctitatis fulgore suscipiat, *ad imaginem & similitudinem Dei.*

Igitur huiusmodi argenteum unū vel duos, siue tres aut plures, secun-

dum mensuram donationis Dei aliquis fidelis offert, ut compareret fructum illum, hoc est vitam æternam, quando fide quæ per dilectionem operatur, tendit & proficit ad Dei similitudinem: Sed mille affert argenteos, qui perfectæ sanctitatis claritate, Dei adeptus est imaginem & similitudinem.

Siue *millena vnitas* vnā significat fidem, vnum baptisma, vnum Deum qui operatur omnia in omnibus, & qui fructum illum, hoc est æternam desiderat vitam, oportet ut veram & rectam fidem teneat & doceat, vnum Deum & vnum hominem habeat & colat, nomen Christianitatis quod in baptismo suscepit, fide & operibus exornet, veram, Catholicam, & vnā diuinam scripturam legat, doceat, amplectatur, & sequatur; Igitur cum hæc de semetipsâ dilecta ad gratiam & gloriam dilecti dicit, continuò dilectus respondens ait: *vineam meam coram me est.*

Millena vnitas quid significet.

VERSUS XII.

Vinea mea coram me est: mille tui pacifici, & ducenti his qui custodiunt fructus eius.

Vinea, inquit, mea coram me est, hoc est cognosco & approbo meam vineam. Quid sit esse vineam Domini coram eo.

vineam, ex hoc quod gratiam plantationis meæ in ea inuenio quàm si non inuenirem, coram me esse non posset, nec mea vinea dici posset. Nam de vobis, qui vinea mea dici & esse potestis, per Prophetam locutus sum, quia aspiciam vos & crescere faciam, multiplicabo in vobis, & firmabo pactum meum vobiscum: qui enim coram me sic sunt, vt præsentia mea & visione digni sint, bonorum operum claritate fulgentes illos agnosco & custodio, quia oculi Domini super iustos, sicut è contrario, qui me postponunt contemnendo, illos quoque & ego postpono reprobando, atque ideo adiutorium gratiæ meæ non impendendo.

Mille tui pacifici, & ducenti his qui custodiunt fructus eius: ex opposito illius vineæ, quæ in prauum conuersa est, de qua dicitur, quia expectaui vt faceret vnam, fecit autem labruscas, melius huius capituli sensus patebit. Dicit enim Dominus per Osee de ea, sub specie meretricis, & fodi eam mihi, quindecim argenteis, & choro hordei, & dimidio choro hordei: Sacramentum autem in his numeris absconditum est pulcherrimum; hinc in mille argenteis, illic in quindecim argenteis, & choro hordei, & dimidio choro hordei, cuius videlicet hæc summa est, quod ista & virgo sit & viro coniuncta, illa autem neque virgo neque viro coniuncta: huius namque virginitatem vnitas millena, coniunctionem verò siue

nuptias binarius centenus significat. Arithmetici verò siue Abacista melius norunt quod dicitur, & qua ratione vnitas Virgo pronuntietur, vsu habent in suis tractatibus, quod videlicet in semetipsa multiplicata nihil creat, quia semel vnus, vnus est, quod nulli alij numero contingit: nam cæteri numeri in semetipsos ducti alios creant, vt bis duo quatuor, & ter tria nouem: porro nuptias huius centenus designat binarius, & hoc felicissimum est, quia dilecta hæc quæ ex fide est, & semper viro coniuncta est, & semper virgo permanet, semper generat, semper tamen virgo permanet.

E contra illius viduitatem simul & corruptionem illud designat, quod præteritum eius neque in vnitate mansit, neque ad binarium peruenit, cum dicitur, fodi eam mihi quindecim argenteis & choro hordei & dimidio choro hordei. Si argenteos attendas, neque decem sunt argentei quæ esset vnitas decena, neque viginti qui esset binarius decenus, sed sunt quindecim, in quo videlicet numero plus vnitate, minus est binario: similiter neque vnus tantum chorus hordei, neque duo sunt chori, sed chorus & dimidius hordei, plus monade, minus binario. Itaque & illi hoc infelicissimum est, quia neque virgo est, neque virum habet.

Igitur mille tui pacifici argentei,
 Nn hoc

Leuit. 26.

Psal. 33.

Esa. 5.

Osee. 3.

Osee. 3.

In mille argenteis, & quindecim argenteis, choro hordei, & dimidio choro hordei quid figuratur.

Quid per
mille paci-
ficos intel-
ligatur.

Eph. 2.

Instrumen-
ta pacis
quæ sint.

hoc est omnes sermones in vna fide
consonantes, numerus enim iste
millena vnitas est, & pacem hoc est
remissionem peccatorum facientes
vel adquirentes sunt tibi; quando-
quidem vnum Dominum, nam fi-
dem, vnum baptisma habere, est in
Catholicâ Ecclesia esse, vbi datur
remissio peccatorum per pacem, id
est Christum, *qui est pax nostra, qui
fecit vtrâq; vnum.* Sancta etenim scri-
ptura, quæ hæc tria resonat & do-
cet, totam huius pacis summam in
se continet, quia quicquid legis, de
Deo, de fide, de Christianitatis re-
ligione est, & omnia Ecclesia sacra-
menta ex his sunt constituta, & qui
ea habet, sicut habere debet, pa-
cem illam consequitur, quæ non
sentit bella vitiorum; cumq; hac
pace ad virtutum abundantiam
profecerit, data sibi remissione
peccatorum, ad illam perpetuam
& nunquam finiendam pacem per-
tinget, vbi nullus labor, nullus do-
lor, nihil omnino erit, quod ei ad-
uersari possit.

Sunt igitur tria ista huius pacis
instrumenta, quia omni animæ ad
hanc tendenti semper consideran-
dum cui credat, quid credat, quo-
modo credat. Si enim quæras cui,
vel in quem credere debeas, Deus
tibi proponitur; si verò quæris
quid credere, Ecclesiæ tibi sa-
cramenta ostenduntur: porro
si quæras quomodo credere debe-
as, Christianitatis tibi religio præ-

scribitur, *fides enim sine operibus otiosa Iacobi 2.
imo mortua est, & sine fide impossibile est Hebr. 11.*

Deo placere. Proinde vt diximus pro-
pter istarum trium rerum vnitatem,
quæ veram æternamque constitu-
unt & acquirunt pacem, rectè
quidem huic vineæ mille dicantur esse
pacifici.

Sed *ducenti his qui custodiunt fru-* Quid per
ctus eius, cur esse dicuntur? primò ducentos
quidem videndum, *qui sint huius* accipien-
fructus custodes, deinde quid velit eis dum qui
datus numerus iste *binarius centenus,* dicuntur
de quo supra paulùm prælibaui- custodire
mus. *Custodes huius fructus* primo fructus vi-
loco dicere possumus eos, qui in Ec- neæ Dei.
clesia Dei præsunt verbo & opere, &
ne per hæreticos aliosq; peruersos
homines fructus iste à fidelium
mentibus rapiatur, lingua manu-
que, hoc est doctrina & operatione
student obsistere, nunquam steri-
les esse, sed in seipsis & in alijs sem-
per virtutum sobolem procreare.
Secundo verò loco generaliter om-
nes Christiani *huius fructus custo-*
des esse debent, quia hoc ab eis exi-
git Christiana religio, ne malè vi-
uendo vitam æternam perdant,
sed semper cum Deo vnus spiritus
existentes, ex hac spiritali con-
iunctione bonorum operum fœ-
cunditate cumulentur, sicque
tandem virginali coniugio in
cœlestibus nuptijs quas hic
significat *binarius centenus,* cum
Deo in sempiternum perfru-
antur. Cuius coniugij dos erit
duplex

Binarius
centenus
caelestes fi-
gnificat nu-
ptias.

duplex stola videlicet beatitudo corporis & animæ, quam etiam potest significare binarius centenus, quia & centenarius in dextera manu eiusdem beatitudinis exprimit coronam.

VERSVS XIII.

Qua habitas in hortis, amici ascultant, fac me audire vocem tuam.

Post multa & diuersa pulchrè & laudabiliter prolata dilecti & dilectæ colloquia, quasi summam & finalem epithalamij huius deponens vocem idem dilectus, tanquam eruditæ iam, & ex consortio sermonis eius ad plenum edoctæ proclamat, atque vt specie sua & pulchritudine quam ex hac eruditione assumpsit, procedat in exemplū aliorū denūtiat. *Qua habitas*, inquit, *in hortis*, qui sunt *horti*, nisi amenitas scripturarum vel delectatio virtutum? nihil enim iocundius floret, vel dulcius olet, quam circa riuos & fluentia siue germina sanctarum scripturarum, & pulchram delectabilemque ac salubrem varietatem virtutum. Vtrobique enim laudabilis & cœlestis est disciplina, hic in discendo, ibi in faciendo. *Quid autem est in his hortis habitare*, nisi sanctæ legis frequenti meditatione & virtutum exercitatione requiescere? cuius enim voluntas in lege Domini est, & in lege

eius meditatur die ac nocte, simpliciter Gen. 27. cum Iacob domi habitat, hoc est in mentis suæ tranquillitate secura stabilitate moratur, nihil varium, nihil mutabile in fidei vel morum identitate recipiens: at contra in his hortis non habitat, qui cum Esau Ibidem. rerum secularium venationi intendens, circa mundi strepitum per sylvas cogitationum vagatur, neque unitatem fidei, neque morum integritatem conseruans.

Igitur ô dilectæ, qua in his hortis simpliciter ac salubriter habitas fac me audire vocem tuam. Qualem vocem? vocem pij sermonis, vocem virtutis, vocem benè & rectè docentis, vocem iuste & piè viuentis: sicut enim vox magna est prædicatio vera & recta, sic & vox magna est conuersatio pia & sancta. Vox magna est humilitas, vox magna est obedientia, vox magna est castitas, vox magna est patientia, vox magna & sonora est charitas, & quot virtutibus sancta anima radiat, quasi tot magnis vocibus ad Deum clamat.

Quid sit quod dilectus petat audire vocem dilectæ.

Et quare volo audire vocem tuam? videlicet vt te verbo & opere clamantem, sicut scriptum est, filij qui nascentur & exurgent, audiant & narrent ea filiis suis, vt ponant in Deo spem suam, & non obliuiscantur operum Dei, & mandata eius exquirant. Et quid est meum audire? nimirum approbare, acceptare, & meo adiutorio

Pf. 77.

Nn 2 dig.

Per hortos amenitas scripturarum vel delectatio virtutum intelligitur.

Quid sit habitare in hortis.

Pf. I.